

Raport z Living Lab w formie 6 warsztatów realizowanych w ramach XIV Forum Nowej Gospodarki

W dniu 08.06.2018 r. w ramach XV Forum Nowej gospodarki zostało zrealizowanych 6 moderowanych warsztatów. Odbyły się one w Parku Naukowo-Technologicznym Euro-Centrum przy ulicy Ligockiej 103 w Katowicach.

Warsztaty były realizowane w dwóch turach:

- 3 warsztaty przedpołudniowe: od godziny 10.00 do 11.30;
- 3 warsztaty popołudniowe: od godziny 13.30 do 15.00.

Zostały one poprowadzone przez 6 moderatorów i przy udziale prelegentów. Nazwiska osób prowadzących wyszczególnione są przy opisach poszczególnych warsztatów.

Relacja z przebiegu oraz opis efektów pracy warsztatowej zawarte są na kolejnych stronach dokumentu:

Raport z warsztatu 1 – Gospodarka zasobooszczędna i energooszczędna	2
Raport z warsztatu 2 – Gospodarka zrównoważona	5
Raport z warsztatu 3 – Gospodarka niskoemisyjna	8
Raport z warsztatu 4 – Gospodarka współdzielona	10
Raport z warsztatu 5 – Gospodarka o obiegu zamkniętym	11
Raport z warsztatu 6 – Rewitalizacja terenów zdegradowanych	12

Raport z warsztatu 1 – Gospodarka zasobooszczędna i energooszczędna

Data realizacji warsztatu: 08.06.2018
Moderator / Moderatorka: Agnieszka Zarzycka
Prelegenci / Prelegentki: Małgorzata Suchacka, Marcin Kozak, Łukasz Moll
Krótki opis dynamiki warsztatu oraz zaangażowania uczestników: W warsztacie wzięły udział osoby reprezentujące praktyków w zakresie stosowania technologii, środowisko akademickie, biznes oraz NGO. Prelegenci towarzyszący grupie byli socjologami. Przeprowadzony przez nich wstęp spotkał się z silnym rezonansem ze strony grupy. W dyskusji, która po nim nastąpiła ujawniło się sporo aktywnych osób, chcących podzielić się swoim zdaniem. Różnorodność grupy sprzyjała wymianie opinii i wniosków, szukaniu porozumienia oraz żywej dyskusji dotyczącej sposobów współpracy w tak urozmaiconym gronie osób, które spotkały się na warsztacie. Uczestnicy zasygnalizowali, że brakuje im na spotkaniu prelegenta specjalizującego się w technologii, która stanowiła jego wątek przewodni. Obecne były również stwierdzenia, że warto byłoby poświęcić więcej czasu na to spotkanie – zakończyli je wyrażając uczucie niedosytu oraz chęć kontynuowania wspólnej dyskusji.
Zadanie postawione grupie: W jaki sposób można w regionie Katowickim wykorzystać technologię TES z pompą ciepła do wielozadaniowego ogrzewania lub inne technologie, aby zoptymalizować wykorzystanie zasobów i energii?

Przeprowadzony warsztat składał się z 4 części:

1. Wzajemne zapoznanie się uczestników prelegentów i moderatorki oraz przedstawienie celu, planu, zawarcie kontraktu, zebranie oczekiwań od osób uczestniczących

Każda z osób uczestniczących przedstawiła się oraz wypowiedziała się na temat swoich oczekiwań związanych z tym warsztatem; były one następujące: „Dowiedzieć się czegoś nowego”; „Wymienić się wiedzą”; „Nawiązać kontakty z osobami działającymi w obszarze optymalnego wykorzystywania zasobów i energii”

2. Wystąpienia prelegentów

3. Dyskusja grupowa – rezonans osób uczestniczących związany z wypowiedziami prelegentów – część plenarna

Po wystąpieniach prelegentów wywiązała się bardzo żywa dyskusja wśród uczestników. Uczestnicy i uczestniczki formułowali różne dylematy jak również rozmawiali o rozwiązaniach. Poniżej:

- Określili potrzebę zaangażowania polityków w sprawie tematów ekologicznych, jedna osoba zaproponowała zapraszanie ich do udziału w takich wydarzeniach
 - Określili potrzebę zwiększenia świadomości ekologicznej u „przeciętnego Polaka” – tutaj grupa miała wspólny wniosek – poprzez edukację powszechną „od przedszkola do seniora” (uczestnicy i prelegenci podawali dobre praktyki w tym zakresie); pojawiły się też dylematy: jak przedstawiać rozwiązania technologiczne aby były zrozumiałe, jak rozmawiać z potencjalnym Klientem o opłacalności
 - Określili potrzebę współpracy pomiędzy różnymi środowiskami (technologicznym, socjologicznym, ekonomicznym i biznesowym) w celu edukacji Polaków oraz zwiększania wpływu na polityków
- Postulat uczestników – wspólne tworzenie możliwości np. projekty między uczelniane – uczelnie techniczne z np. humanistycznymi
- Dyskutowali na temat wykorzystania pomp ciepła w Polsce; ich wnioski w tym zakresie:
 - „polska jeszcze w tym obszarze raczkuje więc jest to wyzwanie; Śląsk ma duży potencjał i możliwości na wykorzystanie regionu kopalnianego – model zbiorowy wykorzystania pomp.
 - potrzeba prostego i zrozumiałego wyjaśniania na czym polega ta technologia – rozmowa na temat jak wyjaśnić prosto działanie takiego urządzenia.

4. Praca w podgrupach – pomysły na projekty.

Podgrupa 1.

Opis pracy grupowej dokonany przez prelegenta pracującego w podgrupie 1 – Pana Łukasza Molla: „Jako prelegent miałem okazję pracować w podgrupie opracowującej środowiskowe aspekty inwestycji z zastosowaniem pompy ciepła na terenie województwa śląskiego. Postanowiliśmy zastanowić się nad możliwościami zastosowania takiego rozwiązania w oparciu o nieużytki kopalniane. Analizowaliśmy jej wpływ na zagospodarowanie terenu, na wspólnotę lokalną, jej tożsamość. Wskazaliśmy na potencjał generowania miejsc pracy, ograniczania smogu i niskiej emisji, przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu czy rewitalizacji. W podgrupie udział brali przedstawiciele różnych aktorów zainteresowanych zieloną transformacją: inżynierowie pracujący dla sektora prywatnego i publicznego czy też społecznicy zaangażowani w kwestie społeczne. Warsztat był okazją do zderzenia różnych punktów widzenia i uzupełnienia swoich doświadczeń. Dzięki temu warsztat realizował założenia zrównoważonego rozwoju.

Jako socjolog od lat zainteresowany zieloną transformacją i współpracujący z różnorodnymi aktorami odniosłem wrażenie, że aspekty społeczne są niezbędne do dyskusji o zagadnieniu. To na tym poziomie waży się los zastosowania technologii, przeciwdziałaniu konfliktom społecznym, inicjowanie dialogu i partycypacji czy wypracowywanie entuzjazmu dla zmian i przekuwaniu go w poparcie polityczne.”

Pomysły wygenerowane przez grupę 1 – propozycja wspólnego pomysłu na projekt :

Osiedla Orłowiec, Rydułtów:

- smog (ograniczenie)
- wydajność (wzrost)
- sterowanie (wzrost)
- gęsta zabudowa, ubóstwo:
 - systemowa dystrybucja
 - zrzut wód z kopalni
- krajobraz kulturowy
- rewitalizacja terenów postindustrialnych (zieleni, odzysk mat., tereny rekreacyjne)
- oszczędzanie kopalin na przyszłość

Podgrupa 2.

Pracy grupy towarzyszyło duże zaangażowanie w dyskusję. Wypracowane przez grupę pomysły na wspólne projekty przedstawiają się następująco:

1. Systemy spalania śmieci
2. Wody kopalniane – pompa ciepła
 - a. systemy centralne (scent)
 - b. indywidualne
3. ograniczanie zapotrzebowania EK i EP

wspieranie i efektywność

Podgrupa 3.

Opis prelegentów pracujących w tej grupie –

pani Małgorzata Suchacka: „Grupa miała do opracowania zagadnienia społeczne – jakiś społeczny problem – propozycje jego rozwiązania do zaprojektowania. Nie doszliśmy do szczegółowych kwestii, bo tematyka społeczna jest dość szeroka i zgromadzeni jedynie zdążyli podkreślić, że wszelkie problemy promocji nowych technologii, kontaktów ze światem nauki oraz edukacji od najmłodszych lat związane z ochroną środowiska i pogłębianiem świadomości ekologicznej społeczeństwa są wskazane, a wręcz niezbędne.

Kwestią praktyczną był wniosek o konieczności kontaktów z przedstawicielami Instytutu Socjologii WNS Uniwersytetu Śląskiego oraz przedstawicielami Rady programowo- biznesowej działającej przy tym instytucji, by wspólnie w trakcie burzy mózgów odbywającej się na regularnych wspólnych spotkaniach szukać rozwiązań konkretnych przedstawianych problemów o naturze społecznej.

Zgromadzeni zgodzili się, że większość problemów związanych z wprowadzeniem nowych technologii ma naturę społeczną i wiąże się odpowiednim zaprezentowaniem określonych rozwiązań i ich wprowadzeniem w życie . Największym problemem jest przekonanie do tego społeczeństwa. Wymaga to porozumienia wielu środowisk i współdziałania ze środowiskiem politycznym.”

Pan Marcin Kozak: „Jako, że grupa miała tematykę społeczną, ciężko było jednostronnie ukierunkować rozmowy i stworzyć ogólny projekt jako taki. Wydaje mi się jednak, że cel został osiągnięty, ponieważ każda z osób przedstawiła swój punkt widzenia i dzieliła się swoimi spostrzeżeniami na temat społecznego kontekstu omawianej tematyki.

Plusem grupy była rozpiętość wiekowa, ponieważ sytuowała się od naprawdę młodych osób, po doświadczonych, których punkt widzenia również był cenny. Tematyka nie odbiegała w gruncie rzeczy od tego, co było poruszane w szerszym gronie - krokiem do przodu było zasktywizowanie tych, którzy w trakcie ogólnej dyskusji milczeli i niezbyt chętnie dzielili się swoimi spostrzeżeniami. W przeciągu tego czasu trudno było zlokalizować jakiegoś lidera podgrupy - mimo różnic w opiniach dało się poznać, że relacje są stricte partnerskie i nikt nikogo nie marginalizował z jakiegokolwiek powodu.

Co do wniosków, to trudno je jednoznacznie określić - ideą przewodnią było to, że wszystkie działania związane z charakterem społecznym muszą być już kształtowane w okresie socjalizacji młodego człowieka, aby zakorzenić w nim nawyki sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi i poczuciu świadomości, że nie działa tylko dla siebie, ale także dla społeczeństwa. Zgodnie stwierdzono, iż nie jest to łatwe i wymaga całego konglomeratu działań różnych aktorów życia społecznego - zarówno humanistów, jak i techników, inżynierów. Nie ulega wątpliwości, że dialog jest istotną siłą wszelakich działań i właśnie tą ścieżką powinniśmy dążyć, aby wypracowywać korzystne rozwiązania nie tylko z perspektywy interesów jednostki, ale także społeczeństwa.”

Raport z warsztatu 2 – Gospodarka zrównoważona

Data realizacji warsztatu: 08.06.2018
Moderator / Moderatorka: Krzysztof Kondracki
Prelegenci / Prelegentki: Barbara Słania, Piotr Czakon, Monika Szpoczek
Krótki opis dynamiki warsztatu oraz zaangażowania uczestników: W warsztacie uczestniczyli przedstawiciele środowiska akademickiego oraz biznesu. Rozpoczął się z opóźnieniem wynikającym z oczekiwania na zebranie się uczestników. Po krótkich autoprezentacjach prelegenci przeprowadzili wprowadzenie merytoryczne skoncentrowane (w związku z ich specjalizacją, czyli socjologią) na aspektach społecznych, głównie związanych z ubóstwem energetycznym. Po tym nastąpiła krótka dyskusja zainspirowana pytaniem z sali, które dotyczyło edukacji w zakresie tematyki warsztatu. Dynamika przebiegu tej części oraz aktywność uczestników były stonowane. Dalsza część spotkania przebiegała w bardziej dynamiczny sposób oraz przy większym zaangażowaniu i była wypełniona pracą w mniejszych grupach. Efekty tej pracy opisane są w poniżej.
Zadanie postawione grupie: W jaki sposób można w regionie Śląskim wykorzystać słoneczną energetykę prosumencką, aby poprawić jakości życia ludzi i jednocześnie zmniejszyć zagrożenie dla środowiska naturalnego?

Zaproponowane pomysły na projekty oraz liczba oddanych głosów przez uczestników:

Grupa 1:

I faza – obszar gospodarczy:

1. **Stworzenie kooperatywy zrzeszająca grupę osób w celu wspólnego wytworzenia energii elektrycznej.**
[2 głosy]
2. **Wytwarzanie energii przez lokalną elektrownię zlokalizowanej w obszarze domów / familoków / bloków mieszkalnych.**

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- *Nadwyżka może być sprzedawana a zaoszczędzone pieniądze można zainwestować w remonty budynków.*
- *Pomysł budownictwo progresywne.*
- *Przedsiębiorczość od producenta do sprzedawcy.*

3. **Działania na rzecz zmian w prawie budowlanym sprzyjających budownictwu pasywnemu, „zero” energetycznemu.**

II faza – obszar gospodarczy i społeczny:

4. **Redystrybucja energii ciepłej.**
5. **Magazynowanie energii ciepłej w zbiornikach na bazie materiałów zmiennofazowych.**

III faza – obszar gospodarczy, społeczny i środowiskowy:

6. **Realizacja działań edukacyjnych w szerokim zakresie, kierowanych do różnych grup pod względem wieku („od młodego do starego”) oraz poziomu zamożności.** [1 głos]

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- *Wykorzystywanie atrakcyjnych form edukacji np. edukacja poprzez gry*

Grupa 2:

I faza – obszar społeczny:

1. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców i decydentów poprzez działania edukacyjno-informacyjne o charakterze długofalowym. [2 głosy]

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- kwestia adresata działań: mieszkańcy czy raczej decydenci na szczeblu lokalnym i regionalnym
- brak wiary w prognozy dotyczące wzrostu cen energii elektrycznej wytwarzanej metodami konwencjonalnymi
- podmioty odpowiedzialne: instytucje publiczne szczebla wojewódzkiego, regionalnego (subregiony, powiaty) i lokalnego; uczelnie i środowisko III sektora oraz grupy nieformalne; istotna w mniejszych społecznościach może być rola lokalnych liderów i autorytetów

2. Zwiększenie partycypacji społecznej mieszkańców – współdecydowanie w sprawach dotyczących wyboru dostawcy energii elektrycznej.

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- wpływ mieszkańców na zarządców nieruchomości, zarówno w przypadku wspólnot, spółdzielni, jak i lokali należących do gminnego zasobu komunalnego
- obowiązek informowania przez ww. o alternatywnych źródłach energii

3. Czerpanie pożytku z innowacyjnych rozwiązań – realizacja kampanii informacyjnej na temat zalet korzystania z OZE ze szczególnym uwzględnieniem energii słonecznej.

II faza – obszar społeczny i środowiskowy:

4. Wykorzystanie paneli fotowoltaicznych do stworzenia lokalnych (na poziomie budynku lub zespołu budynków) stacji ładowania pojazdów elektrycznych i hybrydowych.

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Uczestnicy wyszli od pomysłu związanego z transportem miejskim, natomiast można połączyć te rozwiązania z budownictwem mieszkaniowym jedno- i wielorodzinnym.

5. Stworzenie odpowiednich instrumentów polityki fiskalnej preferujących rozwiązania oparte na technologiach OZE na zasadzie dotacji (zwrotnych lub bezzwrotnych) i zwolnień podatkowych przy jednoczesnej rezygnacji z dotowania technologii opartych na paliwach kopalnych.

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Projekt obarczony jest potencjalnym ryzykiem związanym z niezadowoleniem społecznym wynikającym z potencjalnego podniesienia cen paliw oraz protestami górników i pracowników części sektora energetycznego

III faza – obszar społeczny, środowiskowy i gospodarczy:

6. Kampania edukacyjno-informacyjna z wykorzystaniem lokalnych autorytetów i liderów narzędzi interaktywnych – strona internetowa oraz prosta aplikacja pozwalająca na dokonywanie symulacji kosztów i opłacalności instalacji paneli fotowoltaicznych. [2-głosy]

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Kwestia dyskusyjna: lokalni liderzy/autorytety w małych społecznościach jako opiniotwórczy aktorzy lokalnej sceny czy raczej oparcie się na opinii „zwykłego mieszkańca, człowieka z sąsiedztwa” (kwestia skuteczności przekazów).
- Aplikacja/strona – najważniejszy jest przyjazny, uproszczony interfejs, niewymagający dokonywania przez użytkowników skomplikowanych obliczeń, lecz jedynie podania podstawowych danych, bazujący na regularnie aktualizowanych mapach potencjału solarnego (jako przykład źle zaprojektowanego

narzędzia podano formularz, w którym użytkownik ma wpisać liczbę słonecznych dni w regionie – oparcie się na mapie będzie wymagało jedynie wpisania kodu pocztowego lub nazwy miejscowości)

Grupa 3:

I faza – obszar środowiskowy:

1. Stworzenie mapy potencjału solarnego oraz identyfikacja punktów newralgicznych, o najwyższej emisji zanieczyszczeń. [1 głos]

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Grupa w swoich rozważaniach skupiła się na zagadnieniu najbardziej efektywnego spożytkowania potencjału środowiskowego
- Aby było to możliwe, niezbędnym wstępnym krokiem jest identyfikacja gmin charakteryzujących się najwyższą emisją zanieczyszczeń oraz określenie punktów o najwyższym potencjale solarnym

2. Dobór optymalnych technologii energii słonecznej.

3. Stworzenie systemu dystrybucji i/lub redystrybucji energii słonecznej.

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Szczególny problem stanowi magazynowanie i dystrybuowanie energii. Dlatego należy zastanowić się nad sposobami jej przechowywania dla późniejszego spożytkowania lub dystrybuowania do miejsc o większym zapotrzebowaniu

II faza – obszar środowiskowy i społeczny

4. Stworzenie systemu sterowania oświetleniem (smart city).

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Rozwijając pomysły zgłoszone przez pierwszą grupę, członkowie drugiej grupy warsztatowej skupili się na zagadnieniu optymalnego wykorzystania energii
- Najlepszym rozwiązaniem byłaby implementacja do projektów elementów wizji smart city. W ten sposób np. latarnie uliczne mogłyby załączać się w zależności od obecności przechodniów

5. Współdzielenie energii i jej magazynowanie (energia elektryczna plus ciepło)

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- W dyskusji grupa dostrzegła potrzebę opracowania mobilnych magazynów energii elektrycznej (transportery energii cieplnej są już dostępne)

III faza – obszar środowiskowy, społeczny i gospodarczy

6. Powołanie kooperatyw i stworzenie clusterów energetycznych.

W dyskusji pojawiły się następujące wątki:

- Uwzględniając wcześniejsze pomysły i starając się je uszczegółowić ostatnia grupa wyartykułowała potrzebę powołania kooperatyw energetycznych

Raport z warsztatu 3 – Gospodarka niskoemisyjna

Data realizacji warsztatu: 08.06.2018
Moderator / Moderatorka: Jolanta Czernicka-Siwecka
Prelegenci / Prelegentki: Prof. Piotr Skubała, dr Sylwia Słupik, Wojciech Jach
Krótki opis dynamiki warsztatu oraz zaangażowania uczestników: Po zaprezentowaniu planu i zasad pracy w grupie nastąpiło przedstawienie prelegentów oraz przedstawienie każdego z uczestników grupy. Następnie prelegenci wprowadzili grupę w tematykę warsztatu. Po zaprezentowaniu tematu grupa została podzielona na 3 podgrupy i w każdej z grup rozpoczęła się praca nad pomysłami w poszczególnych obszarach, po 10 minutach nastąpiło przesunięcie kart z zgodnie z ruchem wskazówek zegara i grupa dopisywała nowe min 2 pomysły i po kolejnej zmianie po 1 nowym pomysłem. W efekcie każda z grup pracowała w wszystkich obszarach. Po zakończonej pracy każdy z uczestników zaznaczał na flipcharcie pomysł, który według niego jest najciekawszy w każdym z przedstawionych obszarów. Po zakończonej pracy prelegenci dokonali podsumowania oraz każdy z uczestników z osobą. W informacji końcowej uczestnicy mówili o pozytywnym zaskoczeniu, że w tak krótkim czasie tyle powstało pomysłów, że grupa była bardzo różnorodna i zaangażowana. Według uczestników jest to wnoszące w kontekście wiedzy i poglądów. Na koniec wskazali, że głównym projektem w tej grupie byłaby edukacja.
Zadanie postawione grupie: W jaki sposób można / jakie są szanse w regionie Śląskim na wykorzystanie poligeneracji opartej na energii słonecznej i biomasie, aby ograniczyć emisję gazów cieplarnianych?

Zaproponowane pomysły na projekty oraz liczba oddanych głosów przez uczestników (uczestnicy oddawali głowy na pomysły w obrębie każdej z wyodrębnionych poniżej grup):

Punkt wyjścia – obszar gospodarczy:

- Podnoszenie świadomości, kampanie edukacyjne dla dzieci i młodzieży. [4 głosy]
- Termomodernizacja budynków jednorodzinnych, wielorodzinnych i użyteczności publicznej. - [3 głosy]
- Ograniczenie zakupu starych używanych samochodów z Niemiec i Holandii. – [2 głosy]
- Ograniczenie /zakaz importu śmieci do Polski. [1 głos]
- Podłączenie do sieci ciepłowniczej. [1 głos]
- Inwestycja w nową gałąź przemysłu. [1 głos]
- Dofinansowanie do zmiany systemu ogrzewania na ekologiczny.
- Budowa domów pasywnych.
- Weryfikacja paliw – węgla podczas zakupu.
- Audyting energetyczny (optymalny dobór źródła do uwarunkowań lokalowych).
- Segregacja odpadów.
- Przebranżowienie – stworzenie nowych miejsc pracy.
- Transport publiczny, ścieżki rowerowe.
- Stworzenie systemu uwierzytelniania biomasy.

Punkt wyjścia – obszar środowiskowy

- Zaostrzenie kontroli i kar w zakresie emisji. [6 głosów]
- Wzrost świadomości dotyczącej smogu. [2 głosy]
- Integracja OZE, zwiększenie sprawności. [2 głosy]

- Rozbudowa monitoringu i ostrzegania w małych miastach. **[2 głosy]**
- Rozwiązania administracyjne – **[1 głos]**
- Wypromowanie akcji typu „Dzień Ziemi”.

Punkt wyjścia – obszar społeczny

- Edukacja społeczna – realizacja kampanii społecznych, spotkań informacyjnych dostosowanych do grup wiekowych – rozwinięcie edukacji wczesnych lat szkolnych **[8 głosów]**
- Poprawa zdrowia społecznego. **[2 głosy]**
- Dzielenie się dobrymi praktykami. **[2 głosy]**
- Przekaz wizyjny – pokazywać ludziom to, co jest mierzone.
- Polityka klastrowa.
- Nacisk na efekt ekologiczny.

Raport z warsztatu 4 – Gospodarka współdzielona

Data realizacji warsztatu: 08.06.2018
Moderator / Moderatorka: Joanna Abramowicz
Prelegenci / Prelegentki: dr Agnieszka Sobol, Marek Żur, Piotr Czakon
Krótki opis dynamiki warsztatu oraz zaangażowania uczestników: w warsztacie uczestniczyły osoby o zróżnicowanej wiedzy i doświadczeniach dotyczących tematyki, jednak silnie społecznie zaangażowane w kwestie związane z ochroną środowiska [student, osoby na emeryturze, które społecznie angażują się w działania na rzecz czystego powietrza (Alarm smogowy), przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej w obszarze ekologii, pracownik Politechniki i jednocześnie prosument]. Biorąc pod uwagę zróżnicowaną pod kątem doświadczeń w obszarze energetyki współdzielonej, grupie potrzebny był czas na wdrożenie w temat i dyskusje. W następnym kroku grupa przeszła do pracy nad pomysłami.
Zadanie postawione grupie: Co jest ważne w zwiększeniu znaczenia energetyki współdzielonej, w tym energii słonecznej?

Zaproponowane pomysły na projekty:

Język korzyści, budowanie korzyści niematerialnych, inkluzja osób nieuprzywilejowanych, dostęp do informacji o ścieżkach prawnych, dzielenie się przedmiotami – przedłużanie cyklu życia, wtórny obieg.

1. Stworzenie platformy i narzędzi edukacji i informacji na temat gospodarki współdzielonej, w tym energetyki prosumenckiej.
2. Dokonanie diagnozy oraz inwentaryzacji mechanizmów i narzędzi oddziaływania społecznego, finansowego i prawnego.
3. Dokonanie inwentaryzacji technicznej (technologii i lokalizacji) OZE oraz konwencjonalnych źródeł energii (analiza cyklu życia).
4. Dokonanie diagnozy podmiotowej (analiza stron / uczestników systemu – tworzenie sieci, koalicji, współpracy: samorządy, biznes, mieszkańcy, instytucje).
5. Technologie łańcuchów rozproszonych (block chain) + Internet energii, technologie mobilne (aplikacje)
6. Przeprowadzenie kampanii promocyjnej ekonomii współdzielenia – energetyki prosumenckiej z akcentem na korzyści (prozdrowotne i finansowe) dla mieszkańców i środowiska.
7. Wytwarzanie ciepłej wody użytkowej.
8. Zasilanie urządzeń elektrycznych (lodówka, zamrażarka) wymagających ciągłej dostawy energii elektrycznej.
9. Sprzedaż nadwyżki wyprodukowanej prosumenckiej energii elektrycznej do lokalnej sieci energetyki zawodowej niskiego napięcia

Korzyści środowiskowe: zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska od energii węglowej.

Korzyści gospodarcze: dywersyfikacja źródeł wytwarzania; zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego; zwiększenie efektywności energetyki konwencjonalnej (poprawa warunków chłodzenia

Korzyści społeczne: poprawa gospodarki współdzielenia.

Raport z warsztatu 5 – Gospodarka o obiegu zamkniętym.

Data realizacji warsztatu: 08.06.2018
Moderator / Moderatorka: Dorota Banasiak
Eksperti: Piotr Skubała, Łukasz Moll, Wojciech Jach
Krótki opis dynamiki warsztatu oraz zaangażowania uczestników: w warsztacie wzięły udział osoby z różnych środowisk – energetycy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele urzędów, emeryci, ekolodzy. Bardzo żywo, uczestnicy dyskutowali ze sobą oraz momentami ostro się spierali. Zgłaszali brak prelegenta merytorycznego z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym. Chętnie pracowali na forum oraz w małych zespołach. Zróżnicowanie uczestników umożliwiło wymianę doświadczeń i uzupełnianie się perspektyw, dzięki czemu poszczególni uczestnicy mogli lepiej zrozumieć wieloaspektowość zagadnienia. Przedstawione przez prelegentów wprowadzenia obejmowały aspekt ekologiczny i społeczny rozwoju zielonej gospodarki. Pewne zaniepokojenie budzi wciąż obecny u niektórych z uczestników warsztatów sceptycyzm wobec zmian klimatu i kwestionowanie pochodzenia antropogenicznego obserwowanego zjawiska ocieplenia klimatu.
Zadanie postawione grupie: W jaki sposób można w regionie śląskim wykorzystać założenia gospodarki o systemie zamkniętym? / Wykorzystanie podziemnej elektrowni szczytowo – pompowej wraz z lokalnym magazynem produkcji energii przy wykorzystaniu odpadów z innych procesów związanych z produkcją energii.

Zaproponowane pomysły na projekty oraz liczba oddanych głosów przez uczestników:Obszar ekonomiczny:

- Projektowanie nowych produktów z uwzględnieniem „życia po życiu” odpadów. [7 głosów]
- Projektowanie produktów z długim okresem życia.
- Odzysk surowców z wysypisk śmieci. [3 głosy]
- Projektowanie oszczędne opakowań, energii – wytworzenia i odzyskania.
- Jeżeli możemy stosować opakowania zbiorcze, to nie pakujemy towaru pojedynczo.
- Produkcja biogazu – wykorzystanie w transporcie.
- Wykorzystanie odpadów biologicznych.
- Wykorzystanie energia z odpadów – segregacja, zagospodarowanie, synergia.

Obszar społeczny: elektrownia szczytowo – pompowa w nieczynnej kopalni analiza SWOT.

Mocne strony: • Brak oporów z powodu strat środowiskowych • Możliwość zatrudnienia ex-górników	Słabe strony: • Nietrwale wyrobisko przy słabym dofinansowaniu
Szansa: • Magazynowanie energii	Zagrożenie: • Nagłe wycofanie się inwestora.

Obszar środowiskowy:

- Wykorzystanie ciepłych wód kopalnianych.
- Wykorzystanie potencjału lokalizacji wyrobisk kopalnianych.
- Uzupełnienie o opcje magazynu ze źródeł OZE [4 głosy]
- Zbilansowanie odbioru mocy (dla optymalizacji warunków pracy źródeł konwencjonalnych + prosumenci)

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Raport z warsztatu 6 – Rewitalizacja terenów zdegradowanych

Data realizacji warsztatu: 08.06.2018
Moderator / Moderatorka: Przemysław Kluge
Prelegenci / Prelegentki: Gabriela Woźniak, Marcin Kozak, Małgorzata Suchacka
Krótki opis dynamiki warsztatu oraz zaangażowania uczestników: Uczestnicy zgodnie ustalili, że wobec braku prelegenta znającego problematykę oraz doświadczeń związanych z elektrowniami szczytowo-pompowymi, wolą wymienić się doświadczeniami dotyczącymi różnych znanych im projektów rewitalizacyjnych w kontekście koncepcji Novel ecosystems: Challenges and opportunities for the Anthropocene na przykładzie projektu InfoRevita. W tym zakresie ekspertyzą dysponowała p. Gabriela Woźniak. Po krótkiej wstępnej prezentacji uczestnicy opisali swoje doświadczenia z rewitalizacją. Zaangażowanie uczestników dzięki możliwości odnoszenia się do własnych doświadczeń było duże, niemniej raczej w opisie obserwowanych lub realizowanych przez siebie działań niż w zakresie generowania pomysłów, co mimo starań prelegenta i moderatora nie udawało się. W podsumowaniu uczestnicy deklarowali osobiste zainteresowanie nową dla nich koncepcją novel ecosystems jako nowym spojrzeniem na procesy rewitalizacyjne. Zadanie postawione grupie: W jaki sposób można w regionie śląskim wykorzystać produkcję energii elektrycznej poprzez podziemną elektrownię szczytowo-pompową wraz z lokalnym magazynem energii, aby wesprzeć procesy rewitalizacji terenów zdegradowanych. Na skutek opisanych powyżej okoliczności realne zadanie, które realizował grupa to aspekty społeczne, gospodarcze i środowiskowe znanych uczestnikom projektów rewitalizacyjnych.

Najważniejsze tematy rozmów:

- Rewitalizacja hałd pokopalnianych i pociągów
- Niepowodzenie (w ocenie uczestników) projektów rewitalizacyjnych na terenie Bytomia
- Częste ignorowanie lub stereotypowe uwzględnianie aspektów społecznych projektów rewitalizacyjnych (brak angażowania socjologów i psychologów społecznych do przygotowania i realizacji projektów)
- Potencjał koncepcji novel ecosystems do planowania rewitalizacji zwłaszcza w aspekcie środowiskowym ale także społecznym

Wnioski:

- Potrzeba uwzględnienia powstających naturalnie ekosystemów (antropocen) na terenach zdegradowanych, przy planowaniu działań rewitalizacyjnych, polegających na próbie odbudowy aktywności biologicznej terenów zdegradowanych poprzez nasadzenia i zmiany krajobrazowe.
- Przeniesienie założeń koncepcji novel ecosystems do planowania rewitalizacji w aspekcie społecznym. (Uwzględnienie spontanicznych prób poprawy swojego losu przez mieszkańców terenów w znacznym stopniu zdegradowanych i dotkniętych wykluczeniem w różnych obszarach.)
- Uwzględnianie opinii specjalistów z zakresu nauk społecznych w projektowaniu procesów rewitalizacyjnych,

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

